

WWF

2/2020

Kort och gott på svenska

PANDEMIN PÅMINNER OSS OM DET SOM ÄR VIKTIGT

Det har aldrig varit så här svårt att skriva ett utkast till en ledare i WWF-tidningen. Jag skriver detta i slutet av april och coronaviruspandemin orsakar oro och sorg runt om i världen. Det är svårt att förutsäga vad som kommer att hända under de kommande dagarna eller månaderna. Därför kan det som jag skriver nu strax före valborg framstå i en alldeles ny dager när tidningen utkommer i mitten av juni.

Man vågar dock redan säga att pandemin har fått många av oss att på nytt reflektera över våra grundläggande värden. På grund av undantagstillståndet har vi på ett allt tydligare sätt börjat inse värdet av våra närstående och den omgivande naturen. För att omvandla det gamla ordspråket: ibland bör man gå nära för att se långt.

Pandemin påminner oss även om andra viktiga saker. Den har bland annat lyft fram frågan om global matsäkerhet. Med matsäkerhet avses en situation där människor har tillräckligt med mat för ett hälsosamt och aktivt liv. Vi måste förbättra de svaga punkterna i matsystemet och förbereda oss på förhand för situationer – till exempel världsomfattande pandemier – som kan försvaga matsäkerheten.

Naturskyddet är en viktig faktor med tanke på matsäkerheten. Det är till exempel viktigt att skydda pollinerare, eftersom vi utan dem skulle sakna många bär, frukter och grönsaker. Genom att ta hand om pollinerare skyddar vi inte bara naturen utan säkerställer också matproduktionen. Du kan läsa mer om pollinerarnas fascinerande och viktiga roll i matkedjan på sida X i detta nummer.

Naturen är full av arter liksom pollinerare samt livsmiljöer som tar hand om oss. Jag kan inte förutse hurudant världsläget är när du tar tag i denna tidning. Hurudan situationen än är, låt oss komma ihåg att ta hand om varandra och naturen.

Liisa Rohweder
Liisa Rohweder
generalsekreterare, WWF Finland

Varje

POLLINERARE BEHÖVS

TEXT MARI KOISTINEN

Antalet pollinerare har minskat över hela världen. Detta är ett allvarligt hot mot naturen och människorna.

IPBES-plattformen, som utvärderar naturens mångfald och fördelarna som den för med sig, publicerade år 2016 oroväckande nyheter: allt fler arter som pollinerar växter håller på att utrotas. Därefter har man pratat mycket om pollinerarnas nödläge, men situationen har inte blivit bättre.

Att antalet pollinerare minskar är en dålig nyhet både för naturen och människorna. Cirka 75 procent av jordens odlingsväxter behöver insektspollinering för att säkerställa skörden. Om det inte skulle finnas pollinerare skulle vår kost sakna bär, frukter, många grönsaker, nötter, kakao och kaffe.

Ute i världen har man redan försökt ersätta pollinerarna. Till exempel på Madagaskar produceras numera mycket vanilj trots att det inte finns naturliga pollinerare för växten där. Därför är pollineringen arbetsdryg för de människor som måste ta hand om pollineringen inom tolv timmar efter att blomman har slagit ut.

Humlor, skalbaggar och blomflugor - alla har sin plats

När man pratar om pollinerare nämner man oftast bara humlor och bin. Pollinerarna av många välkända produkter kan ändå överraska. Till exem-

pel de små svidknotten är kakaobus-kens huvudsakliga pollinerare.

”Humlor och bin är de viktigaste pollinerarna, men olika växter behöver olika arter. Till exempel skalbaggar, fjärilar eller myror kan agera som pollinerare”, säger **Jenni Toikkanen**, doktorand vid Helsingfors universitet.

Toikkanens pro gradu-avhandling behandlade blomflugor och kumminodling. Finland är ett av de ledande länderna inom kumminodling i världen, och här produceras cirka 20–30 procent av den globala kumminskörden. Även blomflugorna gör sitt för att säkerställa en bra skörd, och deras varierande levnadsvanor fascinerar Toikkanen.

”Som vuxna är de pollinerare, men som larver kan de agera i olika roller. Vissa av blomflugans larver är predatorer som äter bladlöss. På så sätt kan de utnyttjas i växthus och jordbruksmiljöer som naturliga bekämpare av bladlöss. En annan larvgrupp mumsar på murknande organiskt material och lever i marken och i murket trä. På så sätt är de bundna till skogar och myrar. Den tredje och minsta larvgruppen lever inuti vissa växter.”

När det gäller pollinerare talas det ofta om vikten av blommande områden: ängar, fält, åkerrennar, gräsmattor

© OLA JENNERSTEN / WWF SWEDEN

© OLA JENNERSTEN / WWF SWEDEN

med maskrosor eller gläntor med dunörter. Blomflugorna behöver dock även skogsdungar. Enligt Toikkanens undersökning finns det flera blomflugor när åkrarna omges av blandskog.

Blomflugorna är inte de enda pollinerarna som kräver en mångformig livsmiljö. Mångformig natur är nyckeln till bevarandet av mångsidiga pollinerarbestånd, men å andra sidan behövs pollinerare för att upprätthålla naturens mångfald.

”Olika slags pollinerare behöver olika slags miljöer. Till exempel bland solitärbin finns hålbbyggare som behöver träd för att bygga bon. Humlorna har för sin del nytta av en mångsidig jordbruksmiljö.”

Mer information om vilda pollinerare behövs

Förändrade livsmiljöer är en viktig orsak till att antalet pollinerare minskar globalt. Andra orsaker är klimatförändringen, främmande arter och växtskyddsmedel. **Lotta Kaila**, doktorand vid Helsingfors universitet, undersöker effekterna av växtskyddsmedel.

Kaila påminner om att forskningen kring växtskyddsmedel ofta har fokuserat främst på honungsbin. Människor tar dock hand om honungsbina och därför är de i en helt annorlunda ställning än de vilda pollinerarna. Detta innebär att man till exempel ganska snabbt kan föda upp ett nytt bisamhälle för att ersätta ett dött samhälle eller att bon kan flyttas till nya områden. De vilda pollinerarna har inte tillgång till sådana stödtrupper.

”Vi vet alldeles för lite om till exempel antalet finska vilda pollinerare eller i vilken omfattning de blir utsatta för olika slags växtskyddsmedel och hur skyddsmedlen påverkar dem”, säger Kaila.

Ämnet är bekant för Kaila eftersom hon har jobbat med växtskyddsmedel hos Sä-

kerhets- och kemikalieverket Tukes. Till följd av detta började hon syssla med bi-odling. Nu utreder hon i sin forskning om pollinerare skyddas tillräckligt från växtskyddsmedel.

”Olika pollinerargrupper reagerar på skyddsmedlen på olika sätt, och insekterna agerar och lever på olika sätt. Ett skadligt medel kan till exempel förstöra ett helt humlesamhälle. Men så länge som vi inte riktigt känner till i vilken omfattning pollinerarna utsätts för skyddsmedel och hur skyddsmedlen påverkar vilda pollinerare, kan vi inte i tillräcklig utsträckning fastställa lämpliga åtgärder.”

Kaila påminner om att alla växtskyddsmedel inte är skadliga för pollinerare och att några är farligare än andra.

”Därtill har uppmärksamheten under de

senaste åren främst varit fäst på glyfosat och neonicotinoider. Det är bra att komma ihåg att det finns väldigt många olika slags växtskyddsmedel. I min egen forskning fokuserar jag inte bara på ett medel, utan jag utreder sammanlagda resthalter.”

Kaila saknar också forskningsbaserat stöd för att man skulle kunna ge bättre anvisningar för till exempel jordbrukare och beslutsfattare.

”Jordbrukare vill agera för naturens mångfald, men de behöver bättre anvisningar för hur målet kan förverkligas på bästa sätt. Borde man välja att anlägga en äng eller en blomsterrabatt? Hur säkerställer man att pollinerarvänliga blommor ska stå i blom under hela växtperioden? Information om de bästa praktiska åtgärderna behövs även i kommuner och städer.” ■

Tips för att hjälpa pollinerare

- Lär dig mer om insekter. Du kan börja med att observera insekterna på din egen gård. Kan du skilja humlor, bin, getingar och blomflugor från varandra?
- Delta i att bekämpa skadliga främmande arter.
- Kräv att beslutsfattarna beaktar pollinerarna i stadens eller kommunens beslutsfattande.
- Gynna växtbaserad matproduktion. Produktionen av animaliska produkter kräver mycket åkerareal och på så sätt minskar naturens mångfald och pollinerarnas livsrum.
- Köp hellre ekologiskt kött eller kött som har producerats på naturlig betesmark i stället för vanligt kött. Det stöder nötboskapens beten och på så sätt också viktiga miljöer för pollinerare.
- Låt sälj och maskrosor blomma. Sälj är mycket viktig för till exempel humledrottningar, eftersom den tidigt på våren erbjuder pollen för drottningarna.
- Om du har en trädgård eller en balkong eller om du kan påverka ditt husbolags gård, lär dig mer om växter som är nyttiga för pollinerare och hur man sköter trädgården pollinerarvänligt eller hur man kan bygga insekts hotell. På Yles kampanjsida Rädda pollinera hittar du mycket information och många alternativ.

Nya

FRAMGÅNGAR

Tack för ditt stöd. Dessa aktuella framgångar skulle inte vara möjliga utan våra långsiktiga stödjare och ett långsiktigt naturskyddsarbete.

© PANU KUNTU / WWF

Vi byggde en våtmark i Ingå

Våtmarker är ett effektivt sätt att skydda Östersjön från övergödning och blågröna alger. I april byggde vi i Ingå i Nyland en våtmark på cirka en hektar som hindrar avrinningen av övergödande näringsämnen från ekonomiskogen ovanför till Ingarskila ån och vidare till Östersjön. Utöver att våtmarker minskar mängden näringsämnen som rinner ut i åar och i Östersjön dämpar de översvämningar och ökar naturens mångfald. I Ingarskila å har även havsöringen nytta av den förbättrade vattenkvaliteten, eftersom det nedanför våtmarken finns ett lämpligt fortplantningsområde för den.

© MERVI KUNNASRANTA

En kut föddes i konstgjort bo

Den historiskt milda vintern var svår för saimenvikaren som föder sina ungar i ett snöbo. På grund av det hot klimatförändringen orsakar har vikarforskare vid Östra Finlands universitet redan i flera år utrett om saimenvikare godkänner konstruktioner tillverkade av människor att föda sina kutar i. WWF och Raija ja Ossi Tuuliaisens säätio har stött forskningsprojektet. I år förde forskarna sammanlagt 12 konstgjorda bon till Haukivesi i Saimen. Åtta bon var flytande bon utrustade med pontoner och fyra var skydd som monteras på isen. Resultaten var bra: två av de fyra skydden användes av vikare. Vikare bodde i sju av de åtta flytande bona, och i ett flytande bo föddes även en frisk kut!

© LINDA MANNER / WWF

Rekordstort antal deltagare i Earth Hour

Världens största klimatmanifestation Earth Hour ordnades åter lördagen den 28 mars, då miljontals människor runt om i världen släckte lamporna för en timme som en symbolisk gest för klimatet. På grund av coronaviruset deltog människorna i år i ännu högre grad i evenemanget via sociala medier, och offentliga evenemang ordnades inte. I Finland deltog otroliga 1,4 miljoner människor i Earth Hour, och globalt deltog rekordmässigt 190 länder och geografiska områden i evenemanget. På de sociala medierna fick meddelanden med kampanjens hashtag över tre miljarder visningar.

© DNP/C / WWF NEPAL

Tigrar hittades i ett nytt område i Nepal

WWF:s experter lyckades fotografera en tiger på 2 500 meters höjd i västra Nepal, nära gränsen till Indien. Detta är det första beviset på att det lever tigrar på så här hög höjd i Nepal. Bilderna fick när WWF Nepal placerade 64 viltkameror med självutlösare i terrängen för en månad. Tigerobservationen bevisar att djur kan röra sig mellan olika områden och stater längs existerande skogsstigar. Upptäckten öppnar möjligheter för nya forskningsmetoder och betonar ännu mer hur viktigt det är att djur skyddas även utanför deras egentliga skyddsområden. På bilderna fanns även en leopard, en leopardkatt och ett piggsvin. Se bilderna på vår webbplats!

Vår stödjarservice är öppen som vanligt på sommaren

Vi betjänar våra stödjare som vanligt hela sommaren. Kontrollera att din e-postadress och dina andra uppgifter är aktuella så att du får fadder-nyheterna och våra andra nyttiga meddelanden! Du kan ändra eller komplettera dina uppgifter på adressen wwf.fi/tukijapalvelu/.

Stödjarservice

Telefon: 040 192 3112, vardagar kl. 9–16

E-post: donator@wwf.fi

Adress: WWF Finland, stödjarservice, Fågelviksgatan 10, 00500 Helsingfors
wwf.fi/kummipalvelu

Donationskonto: FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH

Gläd till exempel en vän eller en släkting med en lott!

Norppa-lotter finns ännu till salu!

Varje betald norppa-lott hjälper saimenvikaren och den finländska naturen.

Över 84 000 fina vinster utdelas,

och i medeltal vinner cirka var femte lott.

Under lotternas försäljningstid (16.3.–15.9.2020)

kan du också spela på nätlotter eller skaffa fler traditionella papperslotter på adressen onlinearpa.net/wwf.

Byt WWF-tidningen mot den digitala versionen

Vill du avstå från WWF-tidningen i pappersformat? Gå till adressen wwf.fi/tukijapalvelu/ och kryssa för *Haluan ilmoittaa muuttuneet yhteystietoni* under punkten *Yhteystietojen muutoslomake*. I slutet av blanketten hittar du punkten *En halua paperista WWF-lehteä*. Efter att du har gjort detta får du inte längre WWF-tidningen i din brevlåda, utan i fortsättningen får du ett meddelande per e-post när det nya numret kan läsas på nätet.

TA EN TITT I BUTIKEN!

GENOM ATT KÖPA WWF-PRODUKTER STÖDER DU VÅRT ARBETE FÖR NATUREN.

Förvara dina saker i en tygkasse

Visa ditt stöd för naturen med en WWF-tygkasse! Kassen är försedd med panda-logotyp och tillverkad av enbart återvunnen bomull.

kauppa.wwf.fi/wwf-kangaskassi/

© EMILII KARHIAHO / WWF

MÅNGA BRA ANLEDNINGAR ATT VARA FADDER

Tack till alla som svarade på fadderenkäten! Vi fick nästan 1 500 svar, med hjälp av vilka vi kan utveckla vår verksamhet och betjäna er faddrar ännu bättre än tidigare. Här finns några av de anledningar till att vara fadder ni har angett.

”Fadderskapet är en gåva till min vän som vill understöda miljöarbete.”

”Saimenvikare är ljuvliga och unika djur.”

”Jag gav fadderskapet som gåva till mitt fadderbarn. Jag hoppas att han/hon med hjälp av det blir intresserad av miljö och natur.”

”Fadderskap är det enklaste sättet att styra medel till naturskyddet.”

Trevlig sommar till alla faddrar!

© MARIA MORRI